

Att: Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Underlag från tankesmedjan Humtank till kommande forskningspolitiska proposition

Vi ser idag hur en positiv och förväntansfull diskurs kring svensk humanistisk forskning gör sig gällande i samhället. En anledning, som framhålls i Vetenskapsrådets forskningsöversikt från 2019 är att ”allt fler inser vikten av humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning för att komma till rätta med dagens samhällsutmaningar.” I den förra forskningspropositionen, *Kunskap i samverkan*, betonade också regeringen att humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning och kunskap ”bidrar väsentligt till en ökad förståelse av samhället och dess utmaningar och kan bidra till att finna lösningar på dessa.” I samklang med formuleringarna ökade regeringen budgeten för humaniora och samhällsvetenskap med sammanlagt 60 miljoner.

Humtank vill understryka vikten av den nu inslagna vägen. Vi vill därför uppmana regeringen att med kraft betona humanioras relevans i den kommande forskningspropositionen och att verka för att finansieringen även fortsättningsvis stärks för att motsvara förväntningarna. Vår utgångspunkt är att varje samhällsfråga har en humanistisk dimension. Sverige behöver högkvalitativ forskning i historia, språk, religion, kultur och filosofi för att skapa det kunskapsunderlag som krävs för att vi ska kunna tackla utmaningar vårt demokratiska samhälle står inför.

Svåra hinder för samhällsutvecklingen behöver alltid angripas genom tvärvetenskapliga samarbeten. Humanistisk forskning behöver därför ges möjlighet att sammankopplas med övriga kunskapsområden, vilket också betonas i *Kunskap i samverkan*. Humtank vill därför se att humaniora utgör en integrerad del i de satsningar som görs på bland annat Strategiska forskningsområden.

Sverige behöver fortsätta att utveckla en tydlig artikulerad och medveten humaniorapolitik. Humtank värnar särskilt den svenska humanistiska grundforskningen. Man ser idag hur de humanistiska forskningsfrågorna blir allt viktigare i en global, digital och, på många sätt splittrad värld. Fenomen som polarisering, faktaresistens och kulturella konflikter kräver humanvetenskapliga analyser. Man kan i det sammanhanget oroas över att läs- och språkförståelsen sviktar och de historiska kunskaperna är hotade. Vi är därför övertygade om att den fria forskningen kommer vara avgörande för såväl individ som beslutsfattare inför framtiden. Ett viktigt led i detta är en utökad forskarutbildning för att säkra återväxten för de humanistiska ämnena.

Forskningspolitiken måste på allvar anamma det bredare samverkansbegrepp som den förra forskningspropositionen öppnade för, med en förskjutning bort från ett ensidigt fokus på tillväxt och konkurrenskraft, till frågor som rör de stora samhällsutmaningarna, såsom social och ekologisk hållbarhet, integration samt demokrati och medborgarskap. Dessa frågor kan inte lösas utan täta ömsesidiga band mellan humaniora/samhällsvetenskap och institutioner

och aktörer inom stat, förvaltning och civilsamhälle. Som Vetenskapsrådet påpekade i nämnda forskningsöversikt är humanistiska och samhällsvetenskapliga forskare redan ofta påfallande relevansinriktade. Däremot är kunskapen om vad särskilt humanister gör låg. Därför krävs en bättre utvecklad och finansierad infrastruktur både för olika samverkansformer inom humaniora, och för att sprida forskningsresultat till allmänheten, myndigheter och organisationer.